

Mødet den 25. Juni 1908.

Fraværende: Mikael Johansen, Olesen og Samuelsen.

1. (J. Nr. 196—1908). Cirkulære fra Indenrigsministeriet om Indsendelse af **Hjælpekassens** Kvittering for Modtagelsen af Kommunens Tilskud.

Til Efterretning.

2. (J. Nr. 22¹—1908). Indenrigsministeriets Approbation paa **Købekontrakten** med Possementmager Andersen angaaende en Parcel af Matr. Nr. 1 c af Aarhus Markjorder fra Marselisborg,

Til Efterretning.

3. (J. Nr. 101—1908). Skrivelse fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med Meddelelse om, at der i Henhold til § 33 i Lov af 24. Marts 1904 bevilges Kommunen et Tilskud til Dækning af en Del af Udgifterne ved Opførelsen af **Borger-skolen ved Ingerslevs Avenue** i Forhold til et Beløb af 15000 Kr. af det af Kommunen optagne Laan, dog ikke ud over 450 Kr. aarlig i 28 Aar.

Til Efterretning.

4. (J. Nr. 187—1908). Efter Indstilling fra Udvalget for Fattigvæsenet vedtoges det at søge **Taksten for Ophold paa Fattiggaardens Lemmeafdeling** forhøjet til 80 Øre pr. Dag.
5. (J. Nr. 116—1908). Det foreliggende Andragende fra Firmaet Bruun & Sørensen om Tilladelse til

at nedlægge en **elektrisk underjordisk Ledning** fra Nationalbankens Filialbygning til Politistationen bevilgedes paa følgende af Brolægningsudvalget foreslaaede Betingelser:

1) Byraadet skal til enhver Tid være berettiget til at lade Ledningen flytte paa Bankens Regning, naar Raadet maatte finde Anledning dertil.

2) Samtlige Udgifter ved Kablets Lægning, Brolægningens Istandsættelse m. m. er Byraadet uvedkommende, og alle senere Udgifter, der efter Byraadets Skøn maatte foranlediges ved Kablets Tilstedeværelse, skal afholdes af Banken.

6. (J. Nr. 192—1908). **Besværing** fra Beboere i Grønland **over** Ulemper fra den til Grosserer Carl Jensen udlejede **Oplagsplads**.

Vestesen meddelte, at Andragendet gik ud paa at faa Stakittet om den til Grosserer Carl Jensen udlejede Plads gjort lavere og rykket noget tilbage. Da det imidlertid var meget muligt, at Forholdende i den paagældende Bydel inden længe kom til at undergaa nogen Forandring, skulde Udvalget indstille, at man foreløbig lod Sagen staa hen. Kontrakten med Grosserer Jensen udløb snart, og Udvalget kunde derfor foreslaa, at den blev fornyet, dog saaledes at den kunde opsiges med et halvt Aars Varsel. Paa den Maade vilde Kommunen have frie Hænder, naar den selv maatte ønske at benytte Pladsen.

Simonsen kunde i og for sig godt slutte sig til Hr. Vestesens Udtalelse om at faa Forholdene i den paagældende Bydel endeligt ordnede, men skulde den nuværende Ordning vedvare i Aarevis, saaledes som det syntes at fremgaa af Indstillingen, syntes ham dette dog urigtigt og uretfærdigt. Dersom Grosserer Jensen skulde beholde Pladsen, til der blev truffet en endelig Ordning, maatte der

for at imødekomme Beboernes retfærdige Krav stilles som Betingelse for Lejemaalets Fornyelse, at Plankeværket blev rykket et Par Alen tilbage og gjort en tre Kvarter lavere. Bekostningen derved kunde ikke blive stor, og det, Pladsen blev mindre, kunde lægges til ved den ene Ende, hvor der var Plads nok.

Vestesen mente, at det kunde være Tvivl underkastet, om Beboerne havde skellig Grund til at klage. Stakittet kunde ikke godt gøres lavere, og Gaden havde dog en Bredde af 12 Alen. Da den desuden var blind, foregik der ikke nævneværdig Vognfærdsel i den, saa Klagen syntes i Grunden ret uforstaaelig. Tidligere havde Pladsen været benyttet til at henstille Vogne paa, og det var langt fra tiltalende, hvorimod alt nu dog saa pænt og ordentlig ud. Da der nu oveni Købet var god Udsigt til snart at faa en endelig Ordning, saaledes at der slet ikke mere blev Oplagsplads, syntes det naturligt at lade det hele foreløbig forblive som nu.

Simonsen betvivlede, at Grosserer Jensen vilde gøre synderlig Indvending mod at antage de stillede Vilkaar. Vel havde Beboerne ingen juridisk Ret til at have Udsigt ud over Pladsen, men naar man kunde imødekomme dem ved saa billig en Foranstaltning, syntes han dog, man skulde gøre det.

Jakob Jensen syntes, man skulde blive ved den nuværende Ordning, da den kun skulde vare til Slutningen af 1909, idet Brolægningsvæsenet efter Udstillingen agtede at indtage Pladsen.

Indstillingen vedtoges.

7. (J. Nr. 380—1907). Meddelelse om, at **Nødtørftsanstalten** i Frederiksballe er aabnet fra den 16. d. M. Til Efterretning.
8. (J. Nr. 193—1908). Andragende fra Amtsvejin-

spektøren om, at de to paa Kommunens Grund staaende **Milesten** overlades til Amtsvejvæsenet.

Det vedtoges efter vedkommende Udvalgs Indstilling at overlade Amtet den ene Sten og tilbyde Aarhus Museum den anden. Skulde Museet ikke ønske Stenen, opstilles den paa Brolægningsvæsenets ny Stenplads.

9. (J. Nr. 199—1908). Indstilling fra Skoleudvalget om Indretning af **Skolekøkken og Sløjdlokale** i Skolerne i Frederiksalle og Valdemarsgade.

J a k o b J e n s e n mindede om, at Byraadet sidste Sommer vedtog forsøgsvis at indføre kvindeligt Husgerning og Sløjd i Skolerne ved Finsensgade og Ingerslevs Avenue. Undervisningen havde vundet saaledes Bifald, at Skolekommissionen nu ønskede Fagene indført i samtlige Skoler. Dog ansaa Kommissionen det for heldigst at gaa gradvis frem, saaledes at alle vedkommende kunde faa tilstrækkeligt Kendskab til Fagene, og ønskede derfor foreløbig kun disse indført i de to søndre Skoler. Udvalget, der varmt kunde anbefale Kommissionens Anmodning, kunde oplyse, at Indretningen af Skolekøkkenet i Skolen i Frederiksalle vilde koste ialt 6800 Kr. og Indretningen af Sløjdlokalet i Skolen i Valdemarsgade 3500 Kr., deri indbefattet Montering og Materiel. Skolekøkkenet i Skolen i Frederiksalle tænkte Udvalget sig indrettet i den nordlige Ende af Skolens Tagetage, og Sløjdlokalet i Skolen i Valdemarsgade i denne Skoles Kælderetage. Sløjdlokalets Indretning vilde medføre betydelige Forandringer i Skolens Kælderetage; der skulde saaledes sættes Jernsøjler og lægges Jernbjælker, ligesom ogsaa Vinduerne skulde gøres betydeligt bredere, men Omforandringerne vilde ikke skade Skolens Udseende. Den samlede Sum til begge Foranstaltninger vilde altsaa beløbe

sig til 10300 Kr., og Udvalget kunde anbefale, at disse Penge blev bevilget samt taget af Laan, og at det blev bemyndiget til at gaa i Gang med Arbejdet, saaledes at det væsentlige af dette kunde udføres i Sommerferien. Anskaffelsen af Inventar og Materiel kunde derimod godt vente til Foraaret.

Indstillingen vedtoges.

10. (J. Nr. 190—1808). Andragende fra Foreningen »**Kunsten i Skolen**« om, at det ved Skolemulkter i sidste Aar indkomne Beløb anvendes til Ophængning af Billeder i Skolerne.

J a k o b J e n s e n oplyste, at der var dannet en Forening med det Formaal at søge gode Gengivelser af Kunstværker ophængt i Skolerne, og at Bestyrelsen for denne Forening tænkte sig, at Skolemulkterne kunde anvendes som Grundfond for Tankens Gennemførelse. Foreningen vilde desuden drage Omsorg for, at de Borgere, der var interesserede i Sagen, kunde komme til at give Bidrag. Udvalget ansaa Tanken for god og kunde anbefale Byraadet at bevilge Andragendet.

S i m o n s e n syntes ikke, man skulde anvende Skolemulkterne i det paaapegede Øjemed, før man fik Sikkerhed for, hvad Foreningen virkelig vilde. Erfaringen syntes at vise, at det oftest var Krigsstykker og Slagbilleder der blev ophængt, og det, at Skoleinspektør Buur, der var Sjælen i det militære Drengesforbund, ogsaa var med her, syntes at tyde paa, at Erfaringen skulde bekræftes. Hvis der virkelig var Tale om at anskaffe egentlige Kunstværker, kunde Kommunen nok selv overkomme det; men man kunde nære Frygt for, at der kunde tilsigtedes at etablere en ny Form for Forsvarsagitationen.

J a k o b J e n s e n kunde give Hr. Simonsen Ret i, at det vilde være uheldigt, om Sagen skulde

gaa i den af Hr. Simonsen paapegede Retning; men Skoleinspektøren havde udtalt, at det var virkelige Kunstværker, man tænkte paa at indføre; ellers kunde Skoleudvalget ikke have anbefalet Sagen. Byraadet kunde jo imidlertid gaa den Vej at bevilge Beløbet for et Aar. Hvis Foreningen saa ikke virkede tilfredsstillende, kunde Pengene atter inddrages.

S a b r o e tillagde ikke Sagen synderlig Betydning, men troede dog nok, at Udvalget med dets nuværende Formand vilde vaage over, at Grænsen ikke blev overskredet.

S i m o n s e n fandt, at der var andre Opgaver, der var mere nærliggende. Mange af Børnene kom fra overordentlig fattige Hjem og var baade snavsede og daarligt klædte. Dem burde Foreningen snarere søge at drage Omsorg for.

Det vedtoges at bevilge Skolemulkterne for det i Andragendet nævnte Aars Vedkommende i det tilsigtede Øjemed.

11. (J. Nr. 195—1908). Andragende fra Komiteen for **Udsendelse af Feriebørn** fra Aarhus om Bevilling af et Tilskud paa 2000 Kr.

S a b r o e kunde anbefale Andragendet. Der var i dette peget paa at lade Arbejdet overgaa til Hjælpekassen eller Fattigvæsenet, men en Ordning i den Retning vilde sikkert møde adskillige Vanskeligheder, og man vilde saa ikke være helt sikker paa, at det var Børnene, der fik Pengene. Naturligvis undgik man ikke Misbrug, men det var dog utvivlsomt, at Komiteen havde formaaet at hjælpe, uden at alt for meget Snyderi var gaaet i Svang. I Nabolandene blev der bevilget betydelige Summer til Udsendelse af Feriebørn, og Byraadet her havde i sin Tid været inde paa lignende Bevillinger. Her fra Byen udsendtes der mellem

2 og 3000 Børn, men de fleste af disse savnede ordentligt Tøj, og man kunde ikke undres over, at Landboerne, der skulde modtage disse Børn, gerne vilde have dem saa rene og ordentligt klædte som muligt. Komiteen skaanede Byen for Udgifter paa flere andre Omraader, og det kunde næppe lade sig gøre at paakalde den almindelige Velgørenhed. Administrationen kostede intet. Selv om Bevillingen nu kunde føre til, at Kommunen hvert Aar maatte ud med et lille Beløb, kunde han dog anbefale, at Andragendet blev imødekommet, idet det vilde blive en meget stor Skuffelse for en Mængde Børn, om de nu i Ferien ikke kunde komme ud.

Simonson anbefalede Andragendet paa det varmeste. Komiteen havde faaet for lille et Beløb fra Børnehjælpsdagen, fordi andre havde faaet for meget. Børnehjælpsdagens Midler var i det hele taget ganske forkert fordelt. Ormslev Børnehjem havde saaledes paa Grund af det store Tilskud fra Børnehjælpsdagen kunnet baandlægge 1700 Kr. til et Legat.

Nørgaard kunde godt forstaa, at Ormslev Børnehjem lagde lidt op, da der jo ikke blev holdt Børnehjælpsdag hvert Aar. Det havde hidtil staaet for ham, som om Udsendelse af Feriebørn var en Sag, der maatte løses ved privat Initiativ, og at det var i saadant Øjemed, at Pengene fra Børnehjælpsdagene skulde bruges, og han vilde have foretrukket, at Sagen som hidtil var blevet en privat Sag, men skulde den gøres kommunal, kunde Kommunen lige saa godt overtage det hele. Sagen var aldeles sikkert udmærket og maatte løses enten paa den ene eller anden Maade, men det kunde dog være rart at vide, om Komiteen havde opgivet at gennemføre den ad privat Vej.

S a b r o e troede, at Udsendelse af Feriebørn med Tiden maatte overgaa til det offentlige. Fra først af blev der kun udsendt mellem 2 og 400 Børn, hvorimod der nu udsendtes henimod 3000. Staten gav med Fribilletterne til Statsbanerne et meget betydeligt Tilskud, og det forenede Dampskibsselskab stillede sig ligeledes meget kulant. Det største private Tilskud kom dog fra de Landboer, der modtog Børnene, idet det mindst maatte anslaaes til en 40000 Kr. Børnenes Udstyr kostede imidlertid ca. 4000 Kr., og disse Penge var det sikkert forsvarligt at lade Kommunen yde.

F i l t e n b o r g gjorde opmærksom paa, at det var ret betydelige Beløb, der havde staaet til Komiteens Raadighed. Da det jo nu lod til, at Opgaven skulde løses af Kommunen, vilde det være heldigt for at høste Erfaring at faa Komiteens Regnskab at se.

J a k o b J e n s e n var enig med Hr. Simon- sen i, at Børnehjælpsdagens Penge ikke var blevet fordelt saaledes, som det kunde have været ønskeligt. Komiteen kunde ogsaa godt have været noget bedre stillet, hvis enkelte af dens Medlemmer havde administreret noget bedre. Han kunde aldeles ikke være med til at overlade dette Spørgsmaals Løsning til Fattigvæsenet og troede ikke, at Hjælpekassens Bestyrelse kunde paatage sig den. Derimod kunde han tænke sig, at man anmodede Lærerforeningen om at paatage sig Hvervet. Hvis Lærerforeningen vilde overtage Sagen, var han vis paa, at en meget stor Del af Tøjet til Børnene kunde skaffes i Aarets Løb. Han skulde derfor foreslaa, at det omhandlede Beløb blev bevilget under Forudsætning af, at Lærerforeningen paatog sig hele Sagen. Forholdet var nemlig, at Komiteen i Øjeblikket var

defekt, idet de, der gjorde det største Arbejde, havde meldt sig fra. Skulde Lærerforeningen ikke ønske at paatage sig Opgaven, maatte denne straks overgaa til Kommunen, saaledes at Byraadet straks efter Ferien kunde træffe Forberedelser for næste Aar. Forøvrigt var det i Aar Mænd udenfor Komiteen, der havde sørget for at faa Billetspergsmaalet ordnet.

Jul. Andersen kunde anbefale den af Komiteen indstillede Ordning, idet han ikke troede, der fandtes nogen bedre. Det havde vist sig, at Udsendelsen af Feriekolonier var blevet for dyr, og da de fleste Børn nu selv skaffede sig Hjem, var der kun tilbage at skaffe Børnene Tøj, særlig Linned. Langt den største Del af Børnene var fra Hjem, hvor Moderen var ene om Forsørgelsen. Der var i Byen mellem 1600 og 1800 Enker, og de fleste af disse havde mellem 4 og 6 Børn at forsørge; det sagde sig derfor selv, at disse Børn ikke kom ud, hvis de ikke kunde blive forsynede med Tøj. Det var sikkert meget rigtigt, at der burde begyndes noget tidligere paa Aaret, men nu paa denne Tid var der næppe noget at vente af den private Velgørenhed. Han troede ikke, det lod sig gøre at overdrage Sagen til Lærerforeningen eller Hjælpekassen, og det bedste vilde derfor sikkert være at blive ved som hidtil. Regnskabet var hvert Aar blevet revideret, og den kontante Beholdning var indsat i en Sparekasse. Naar Udgiften i Fjor var noget større end tidligere, var det, fordi Børnenes Antal stadig forøgedes.

Nørgaard troede ligesom de Herrer Sabroe og Jul. Andersen heller ikke, at det kunde nytte at paakalde den private Velgørenhed, ja troede slet ikke, at denne mere kunde klare Sagen. Det

var ret tiltalende at overlade hele Opgaven til Lærerforeningen, men ved en saadan Ordning vilde der dog sikkert klæbe forskellige Vanskeligheder. Der var saaledes ikke andet tilbage end at nedsætte et Byraadsudvalg og lade dette paatage sig hele Sagen ad kommunal Vej.

M o u s t e n troede ikke, Arbejdet lod sig udføre, uden at Skolen deltog deri. Det var faldet ham for Brystet, at Overlærerne i deres Skrivelse havde anført, at der spildtes 14 Dage af Skolens Tid, for vel brugtes der nogle Timer, men mange var det ikke. Det var naturligvis ikke let paa Grund af den fremskredne Tid for Kommunelærerforeningen at paatage sig Opgaven, men Foreningen turde nok med Velvilje fra Overlærernes og den gamle Komitees Side love at hjælpe til med Spørgsmaalets heldige Løsning.

S a b r o e gjorde opmærksom paa, at Statens Bidrag ved at give Fribilletter androg ca. 30000 Kr., og at Kommunens Tilskud — selv om de 2000 Kr. blev bevilget — ikke stod i Forhold til det eller til Landboernes Bidrag. Han syntes godt om Hr. Nørgaards Tanke om at overgive Sagen til et Byraadsudvalg og mente, at dette Udvalg godt kunde vælges med det samme. Udvalget kunde saa supplere sig med de Medarbejdere, det havde Brug for. Han troede ikke, det var formaalstjenligt at overdrage Sagen til Lærerne, da disse vanskeligt kunde undgaa at høre Bebrejdelser ved Fordelingen af Tøjet, og han vilde henstille, at Beløbet ikke blev altfor stærkt fikseret, da der nødigt skulde siges nej til noget Barn, der trængte til at komme ud. Han skulde gerne indrømme, at Komiteen havde begaaet en Fejl ved ikke at sende Regnskabet med, da den søgte om Andel i Børnehjælpsdagens Midler, men han

maatte gøre opmærksom paa, at der var ført et meget nøjagtigt Regnskab.

Müller oplyste, at det Skridt, Overlærerne havde gjort, var fremtvunget af Nødvendigheden. Overlærerne var i Fjor slet ikke blevet kaldt til Møde med Komiteen, og hele Arbejdet var væltet ind paa Skolerne de sidste 8 Dage før Ferien, saa Undervisningen var blev til næsten intet. En saadan Ordning kunde man ikke vedblivende finde sig i. Da det derfor lod til, at der i Aar heller ikke skulde holdes noget Møde, maatte Overlærerne tage Afstand fra Sagen i dens hidtil praktiserede Form. En Sag som denne maatte forberedes hele Aaret igennem, og Lærerstand og Skole vilde sikkert ikke nægte at medvirke, men Ulemperne for Skolen maatte svinde ind. Saa godt som alle de udsendte Børn skaffede sig selv Opholdssted, og selv om det skulde indrømmes, at det var et Gode for Børnene at komme ud, var der dog næppe noget vundet for dem ved at komme til at bo i en Baggaard i København. I Aar vilde det vel nok være heldigst at bevilge Komiteen de 2000 Kr., men for Fremtiden gennemførtes Sagen utvivlsomt bedst af et Byraadsudvalg, der arbejdede Haand i Haand med Kommunelærerforeningen

Jakob Jensen saa helst Sagen straks overgivet til et Byraadsudvalg og skulde som Medlemmer af dette foreslaa Formanden, Magnus Nielsen, Müller, Moustén, Sabroe og Jul. Andersen.

Nørgaard ansaa det for heldigst at lade Komiteen ordne Udsendelsen denne Sommerferie, da et Byraadsudvalg var aldeles uforberedt; men straks efter Ferien kunde Udvalget træde sammen for at træffe Foranstaltninger for næste Aar.

Müller antog ikke, Overlærerne vilde holde sig tilbage, hvis Sagen fik en saadan Ordning.

Sabroe fandt det rimeligt at Byraadet fik Indflydelse paa Anvendelsen af de Penge, det bevilgede.

Formanden foreslog, at Spørgsmaalet overgik til 2. Behandling og henvistes til Budgetudvalget.

Müller mente, at Udvalget godt kunde vælges med det samme, da det var af Betydning, at der snarest blev taget fat. Bevillingen kunde senere vedtages.

Sabroe skulde, da Hr. Magnus Nielsen helst vilde være fri for at komme i Udvalget, foreslog Hr. J. C. Petersen eller Hr. Rahr.

Der nedsattes et Udvalg bestaaende af Formanden, Jul. Andersen, Moustén, Müller, Sabroe og J. C. Petersen. Med Hensyn til Bevillingen gik Sagen til 2. Behandling.

2. (J. Nr. 194—1908). Andragende fra »**Kaninavlssforeningen for Aarhus og Omegn**« om en Bevilling til Ærespræmier ved en Udstilling.

Der bevilgedes 50 Kr.

3. (J. Nr. 191—1908). **Ligningskommissionens Nedsættelser** i Ligningen for 1908—09 toges til Efterretning.

(J. Nr. 22²—1908). Den foreliggende **Købekontrakt** med Kommunalærer N. F. Jensen angaaende et mindre Areal til Sammenlægning med hans Villaparcels godkendtes.

